

VERSLAG EXPERTMEETING DRIE DECENTRALISATIES

Datum: 3 juli 2013
Plaats: Nieuwe Raadzaal
Tijd: 16.30-22.00 uur

Aanwezig: mevrouw Postma, voorzitter, de dames C.M. van Dijk (SP), C.E. Bloemhoff (PvdA), I.M. Jongman-Mollema (ChristenUnie), E. van Lente (PvdA), S.A. Koebrugge (VVD), G.E.J. Copini-van der Meulen (D66), N.G.J. Temmink (SP), B. Enting (PvdA), M. Dekker (PvdA), de heren M. Verhoef (ChristenUnie), M.T. Gijsbertsen (GroenLinks), R.O. Martens (PvdA), R.P. Prummel (Stadspartij), J. Spakman (PvdA), W. Moes (PvdA), A.W. Maat (Stadspartij), J. Bolhuis (Stadspartij), J.H. Sipma (VVD), J. Evenhuis (VVD), J.P.A. van Rooij (S&S), P.S. de Rook (D66), W.B. Leemhuis (GroenLinks), K.S.N. van der Veen (GroenLinks), G.J. Kelder (PvdD), en D. Itha (wethouder)

Namens de griffie: mevrouw A. Weiland en mevrouw G.H. Mulder (commissiegriffiers).

Aanwezige experts: de heren J.J.M. van der Lans (publicist), A.J.E. Edzes (Rijksuniversiteit Groningen), T. van Yperen (Nederlands Jeugdinstituut), M.A. Bruijnzeels (Jan van Es Instituut), O. Herder (gemeente Leeuwarden), J.H. Weggemans (gemeente Enschede)

Verslag: mevrouw J.H. Keppler (Notuleerservice Nederland)

De voorzitter:

- Opent de expertmeeting om 16.30 uur en heet iedereen hartelijk welkom. Noemt het doel van deze expertmeeting: vooral veel informatie vergaren zodat de raad zijn gedachten kan scherpen.

Bijdrage 1

Dhr. Van der Lans (publicist):

- Verduidelijkt in zijn presentatie de context van de drie decentralisaties, met name de rol van de sociale wijkteams.
- Stelt dat deze sociale wijkteams als 'tovermiddel' worden beschouwd om de reorganisatie van de verzorgingsstaat voor elkaar te krijgen en onderzoekt met zijn presentatie of dit lukt.
- Noemt als voorbeeld van hoe het vooral niet moet de woorden van wethouder De Jager van de gemeente Deventer die in een uitzending van Nieuwsuur voorspelde dat werklozen en burenbuurtgenoten zullen gaan helpen met protheses vervangen en dergelijke.
- Stelt dat in alle steden (Assen, Arnhem, Leeuwarden) gezocht wordt naar nieuwe vormen, nieuwe organisaties, nieuwe 'democratisering': wijkgericht, specifiek, lokaal.
- Laat de ontwikkeling in de tijd zien aan de hand van het voorbeeld van de kinderbeschermingsorganisatie: van vrijwilligers naar professionals.
- Stelt dat dit aanmerkelijk minder handen en tijd betekende.
- Stelt dat de verzorgingsstaat een planningsmachine werd: in elke buurt drie of vier welzijnswerkers, net als een huisarts.
- Stelt expertocratie (term van Jacques van Doorn) tegenover burgerlogica, een gegroeide institutionele wereld gevangen in politieke problemen en besturingsproblemen, duur en log, versus de werkelijkheid, de leefwereld van de ontevreden burger.
- Verduidelijkt de onmacht van de verzorgingsstaat aan de hand van het boek 'De dag dat Peter de deur dichttimmerde'.
- Verklaart de explosieve groei van de zorgkosten: betere behandelingen en methodiek, groei deskundigheid en kennis, maar ook een systematiek die zichzelf gulzig problemen toe-eigent.
- Verklaart dat deze veelheid de overheid onbegrijpelijk en Kafkaësk maakt voor de burger.
- Laat zien hoe dit alles nu omgedraaid wordt in een dubbele beweging: het systeem moet veranderen en tegelijkertijd moet de burger betrokken worden bij die wijziging, maar wel met behoud van deskundigheid.
- Stelt dat de term 'Burgerkracht' een mantra is geworden en soms niet helemaal begrepen wordt.
- Verduidelijkt de term 'ontindividualiseren' aan de hand van een voorbeeld: mensen komen eerder aan een nieuwe baan via hun netwerk dan door een sollicitatietraining.

- Verduidelijkt de term 'eigenaarschap' aan de hand van een voorbeeld: sportclubs organiseren zichzelf; buurthuizen zouden dat op dezelfde wijze kunnen doen.
- Verduidelijkt hoe de sociale wijkteams opkwamen in de beweging uit de systeemwereld naar een open, toegankelijke, kleinschalige, gebiedsgerichte aanpak.
- Noemt de uitdaging hierin voor de gemeenteraad en wijst erop dat er pas iets verandert als de financiering verandert, waarschuwt dat instituties het natuurlijk niet eens zullen zijn met een krimpend budget.
- Wijst erop dat alles simpeler moet en geeft Amsterdam als voorbeeld van hoe de reorganisatie richting eenvoud er juist onbegrijpelijk uit kan zien.
- Meent dat het ondergeschoven kindje 'zorg' weer gepolitiseerd wordt, noemt dit een goede ontwikkeling en ziet uit naar de komende verkiezingen.
- Meent dat de raden wellicht zelf de wijken in moeten.
- Noemt het publieke domein een collectief bezit, niet het eigendom van staat of burger.
- Wil de ondergrens en de solidariteit bewaken en Amerikaanse toestanden voorkomen.

Mw. Van Dijk (SP):

- Vraagt zich af of dit allemaal gaat lukken voor 2015.

Dhr. Van der Lans (publicist):

- Meent dat een deadline nodig is, dat proeven nodig zijn, en geeft toe dat het hele proces riskant is.

Dhr. Prummel (Stadspartij):

- Vraagt of elke wijk het eigen wiel zal moeten uitvinden.

Dhr. Van der Lans (publicist):

- Stelt dat over elke wijk afzonderlijk nagedacht moet worden in lichte en zware varianten.
- Stelt dat er een basisvariant nodig is die gedifferentieerd wordt naar gelang de situatie.
- Meent dat elementen, kennis en ervaringen uit het krachtwijkenmodel hierin terug te vinden zijn.
- Meent dat bestaande, bruikbare structuren en netwerken gehandhaafd en gebruikt moeten worden, dat niet weggegooid moet worden wat goed is.

Dhr. Verhoef (ChristenUnie):

- Vraagt naar de verhouding specialisten en generalisten.

Dhr. Van der Lans (publicist):

- Meent dat dit uitgeteerd moet worden en opnieuw geijkt moet gaan worden.

Dhr. Gijbbertsen (GroenLinks):

- Vraagt waar de raad nog op moet sturen.

Dhr. Van der Lans (publicist):

- Stelt dat de raad goed moet sturen op de kosten, want Burgerkracht is een gok en niet direct in geld uit te drukken.
- Stelt dat ook professionals kostenbewust moeten worden.
- Stelt dat een effectiever en lichter registratiesysteem zoals in Eindhoven helpt.

Bijdrage 2

Dhr. Edzes (Rijksuniversiteit Groningen):

- Vertelt over de arbeidsmarkt en de typen banen die er bestaan.
- Verduidelijkt dat het arbeidsmarktvragestuk luidt: hoe komen meer mensen aan regulier werk.
- Verduidelijkt dat het uitvoeringsvragestuk luidt: hoe zijn de verantwoordelijkheden verdeeld tussen sociale dienst, sociale werkvoorziening, coaches, en op welke schaal en met welke deskundigheid.
- Verduidelijkt dat het beleidsruimteprobleem luidt: overheden zijn verantwoordelijk voor de arbeidsmarkt maar hebben daar weinig invloed op.
- Stelt dat de raad een sociale en een economische agenda heeft, die respectievelijk op korte en lange termijn spelen en wijst op het overlappende gebied van mismatch en employability.
- Vertelt dat routinematig werk door computers wordt overgenomen en verdwijnt, of wordt verplaatst naar lagelonenlanden.
- Spreekt over de polarisering van beroepsniveaus in alle West-Europese landen: daling van lagere en middelbare beroepsniveaus, constant blijven van elementaire niveaus, toenemen van hogere en wetenschappelijke niveaus.

- Verklaart dat dit leidt tot mismatch en het verdringen van de laagste niveaus van de arbeidsmarkt.
- Laat de concentratie van banen in regio's zien, laat zien dat Groningen een zeer ruime arbeidsmarkt heeft: te weinig banen voor de hoeveelheid werkzoekenden
- Laat zien dat vooral in regio Groningen de werkloosheid hoog is, laat zien dat de beroepsbevolking serieus zal krimpen in de toekomst vanwege vergrijzing, vooral buiten de steden daar de jongeren in de stad studeren.
- Wijst op de dalende werkgelegenheid (de roodomcirkelde, gele balkjes) de komende jaren.
- Verklaart dat de 20.000 banen op elementaire en lagere niveaus worden ingevuld door bijstandsgerechtigden en Wsw'ers, maar ook door pas afgestudeerden en nieuwkomers op de arbeidsmarkt.
- Verduidelijkt dat het serieuze inactiviteitsprobleem in de stad Groningen veroorzaakt wordt door het hoge aantal Wwb'ers, niet door het aantal Wajongers en Wsw'ers.
- Noemt de 35 tripartiet geleide werkbedrijven cruciaal alhoewel nog niet uitgewerkt.
- Stelt dat het aantal grote bedrijven regionaal sterk is verdeeld; in de stad zijn er meer grote bedrijven dan in de regio.
- Verklaart dat de quotumregeling zal zorgen voor een groot aantal banen voor arbeidsgehandicapten in de stad, maar niet in de regio.
- Verduidelijkt typen banen en normvervaging: baan is werk waarvoor minimaal het minimumloon wordt betaald en vrijwilligerswerk is geen baan.
- Raadt de raad realistisch te zijn: iedereen aan het werk helpen lukt nooit.

Dhr. Martens (PvdA):

- Vraagt of mobiliteit kan betekenen verhuizen naar een andere provincie.

Dhr. Edzes (Rijksuniversiteit Groningen):

- Heeft het zelfs over Duitsland, crossborder mobiliteit.

Dhr. Prummel (Stadspartij):

- Stelt dat de heer Oosterhaven juist waarschuwde voor de mobiliteit van koopkracht.

Dhr. Edzes (Rijksuniversiteit Groningen):

- Spreekt nu over bijstandsgerechtigden die net buiten de regio werk zouden kunnen vinden en meent dat de koopkracht daarbij niet in het geding komt.

Dhr. Prummel (Stadspartij):

- Brengt in herinnering dat sommige gemeenten in de regio willen blijven bestaan gewoon omdat ze bestaan, zonder enige economische motor.

Dhr. Edzes (Rijksuniversiteit Groningen):

- Denkt dat dit kan als de mensen mobiel zijn en bereid zijn twintig kilometer te reizen naar hun werk of hun kinderen naar hun school laten reizen per trein.

Mw. Bloemhoff (PvdA)

- Vraagt wat de spreker vindt van de stelling te stoppen met jagen op bijstandsgerechtigden daar er simpelweg geen werk is.

Dhr. Edzes (Rijksuniversiteit Groningen):

- Stelt dat er in de praktijk van de arbeidsmarkt veel dynamiek zit: de cijfers blijven gelijk, maar individuele mensen wisselen van baan en ook werklozen moeten in beweging blijven, moeten meedoen in deze dynamiek, anders verliezen ze elke kans.

Dhr. Spakman (PvdA):

- Vraagt wat 'het verzilveren van de koopkrachtige vraag' betekent.

Dhr. Edzes (Rijksuniversiteit Groningen):

- Verduidelijkt dat mensen steeds meer zelf moeten regelen of kopen in hun zorg, en dit zijn niet alleen armlastigen.
- Stelt dat achter de maatschappelijke taken ook consumentenbelangen kunnen zitten, denk maar aan tuin- of huisonderhoud.

Dhr. Westra (wethouder):

- Stelt dat de cijfers kloppen en dat van de 6.000 mensen in het ijzeren/marmeren bestand de helft aan vrijwilligerswerk doet en van de andere helft een groot aantal dat zou willen doen als men de weg erheen wist.

- Vraagt wat met deze groep gedaan zou moeten worden.

Dhr. Edzes (Rijksuniversiteit Groningen):

- Denkt aan simpelweg matchen van het bestand openstaand vrijwilligerswerk en geïnteresseerde vrijwilligers.

Bijdrage 3

Dhr. Van Yperen (Nederlands Jeugdinstituut):

- Verduidelijkt de term 'intersectorale zorgprogramma's': gespecialiseerde zorginstellingen zouden beter moeten samenwerken met elkaar maar ook met sportverenigingen en dergelijke.
- Meent met de heer Van der Lans dat de huidige transitie zou kunnen putten deze uit ervaringen uit het verleden.
- Stelt dat de huidige decentralisatie een ontwikkeling is die al heel lang aan de gang is.
- Verduidelijkt dat de sterke eerste lijn een nieuwe beroepsgroep is van generalisten, zoals ook huisartsen dat zijn, die niet altijd hoeven doorverwijzen.
- Stelt dat de generalist de sociale kaart goed moet kennen; hij moet weten van sportverenigingen en specialisten.
- Verklaart dat de generalisten met zorg opgeleid moeten worden en echte professionals zijn.
- Stelt dat de specialisering in de zorg de komende tien jaar weer zou verdubbelen en dit dient tegengegaan te worden, juist door de eerste lijn.
- Stelt dat het indammen betekent dat de transformatie niet een simpele overdracht is maar echt een transformatie.
- Vertelt dat het rijk het TSJ heeft ingesteld om de transitie te monitoren en de risico's te inventariseren.
- Stelt dat ten tijde van de eerste rapportage er veel visie was maar weinig concrete invulling en dat het inzichtelijk maken hiervan vooral van belang is voor de gemeente.
- Stelt dat ten tijde van de tweede rapportage er al wel flink geoefend werd met wijkteams maar dat de eerstelijnsinvulling nog niet van de grond is.
- Stelt dat ten tijde van de eerste rapportage instellingen te horen kregen van de landelijke overheid dat er geen financiering meer zal zijn vanaf 2015 en dat ze nog niet wisten hoe en of de gemeente deze financiering in de toekomst regelt.
- Meent dat de gemeente straks wellicht een probleem heeft als de financiële instellingen die nodig blijken te zijn, in de tussentijd zijn omgevallen.
- Stelt dat ten tijde van de tweede rapportage besloten is de instellingen al eind oktober 2013 enige zekerheid te geven.
- Verduidelijkt dat de concrete invulling een voorbeeldscenario is.
- Laat zien dat in een paar jaar tijd een enorme omwenteling moet plaatsvinden: van 80% naar 50% betekent veel voor de inrichting van elke organisatie.
- Benadrukt dat dit 'experiment' om kinderen gaat en mislukken geen optie is.

Mw. Jongman (ChristenUnie):

- Kan de deadline van 31 oktober 2013 niet rijmen met onderzoeken hoe de jeugdzorg opnieuw ingericht moet worden.

Dhr. Van Yperen (Nederlands Jeugdinstituut):

- Heeft simpelweg teruggerekend vanaf 2015 waarbij de verkiezingsperiode meegerekend is.
- Stelt dat de cijfermatige onderbouwing in de diverse regio's al op tafel komt.

Mw. Jongman (ChristenUnie):

- Vreest tekorten in de toekomst.

Dhr. Van Yperen (Nederlands Jeugdinstituut):

- Stelt dat men moet schatten net als in het huisartsenbeleid.

Dhr. Prummel:

- Vraagt uit welk land dit transitiebeleid is overgenomen.

Dhr. Van Yperen (Nederlands Jeugdinstituut):

- Verduidelijkt dat de transitie deel uitmaakt van een jarenlang traject en dat de visie nu op unieke wijze partijbreed gedeeld wordt door de Tweede Kamer.

- Meent dat gedoeld wordt op Denemarken maar stelt dat het idee leeft en heel breed gedragen wordt.

Gezamenlijk eten

Bijdrage 4

Dhr. Bruijnzeels (Jan van Es Instituut):

- Spreekt over de herinrichting van de gehele zorg uit financiële nood.
- Heeft aan de wieg gestaan van gezondheidscentra eerstelijns gezondheidszorg.
- Vertelt dat de blokkendoos van de gezondheidszorg verkokerd is.
- Stelt dat elk blokje zijn eigen dynamiek kent en dat dit binnen de gezondheidszorg buitengewoon hardnekkig is.
- Waarschuwt dat er nu alleen maar een blokje bij dreigt te komen in plaats van geïntegreerd te worden.
- Wil de domeinen verbinden.
- Stelt dat keer op keer gewezen wordt op minder specialiseren.
- Meent dat alle lijnen moeten terugschakelen en stelt dat de piramide niet meer mag groeien.
- Stelt dat de echte uitdaging ligt in het buiten de gezondheidszorg houden, dus buiten de piramide op het grasveld.
- Legt het regeerakkoord uit en meent dat er alleen nog maar dingen gedaan zullen worden die de gezondheidszorg goedkoper zal maken.
- Vindt de bewijzen dat dit de goede richting zou zijn zeer beperkt.
- Vertelt dat dit wel de globale insteek is, want ook in Engeland, Amerika, Baskenland gebeurt dit, onafhankelijk van het politieke systeem.
- Verduidelijkt de brede eerste lijn: dit omvat ook de huisarts, de GGD, het maatschappelijk werk, met andere woorden somatisch, psychisch en sociaal.
- Waarschuwt de gemeente voor populatiemanagement: kijk niet alleen naar eigen wijken of buurten.
- Meent dat de sociale wijkteams goed verknoopt moeten worden met de eerstelijns gezondheidszorg.
- Ziet het sociale domein en de curatieve sector graag verbonden.
- Stelt dat geld stuurt, dus raadt de gemeente aan de verbinding te maken op het niveau die de eerstelijnsgezondheidszorg kent (percentage per patiënt).
- Vindt dat de gemeente met huisartsen en apotheken en dergelijke moet praten vanuit een ondernemersperspectief en niet alleen vanuit een maatschappelijk perspectief.
- Stelt dat de populaire term 'populatiebesteding' eigenlijk populatiemanagement moet zijn.
- Wijst erop niet weer een manager, een poppetje, in te zetten en het gewoonweg management, een beleid, te laten.
- Vindt het jammer dat de eerste lijn niet meer de wijken en scholen in gaat zoals vroeger.
- Waarschuwt voor een drukte van belang in de wijken als elk team met zijn eigen deelonderwerpje langs de deuren gaat in de zorgstraatjes.
- Stelt dat er al een infrastructuur klaarligt in de wijk.
- Waarschuwt de tweede lijn buiten de wijken te houden.
- Laat zien dat een zevende van de 55-plussers al op meerdere domeinen tegelijkertijd zorg behoeft.
- Pleit voor geïntegreerde sociale wijkteams.

Dhr. Moes (PvdA):

- Vraagt hoe mensen op het grasveld gehouden kunnen worden.

Dhr. Bruijnzeels (Jan van Es Instituut):

- Stelt dat een goede voorlichting zeer goed werkt.
- Wijst op thuisarts.nl, interventies op het schoolplein, moeders die met elkaar praten, simpele educatieve boekjes, migrantenvoorlichting.

Dhr. Moes (PvdA):

- Noemt dit het neurotiseren van de samenleving.

Dhr. Bruijnzeels (Jan van Es Instituut):

- Vindt dat kennis en kunde veel gebracht hebben maar niet op verkeerde plekken ingezet moeten worden.

Dhr. Martens (PvdA):

- Vindt de reorganisatie niet te bevatten zo ingewikkeld en twijfelt aan het nut van educatieve boekjes.

Dhr. Bruijnzeels (Jan van Es Instituut):

- Vindt de zorg zo ingewikkeld omdat organisatiebelangen losgekoppeld zijn van zorgbelangen.

Dhr. Prummel (Stadspartij):

- Vraagt of het verschillende risicoprofiel van verschillende wijken een hindernis kan zijn voor contacten met de zorgverzekeraars.

Dhr. Bruijnzeels (Jan van Es Instituut):

- Beamt het verschil in populatie en benodigde zorg en de onaantrekkelijkheid hiervan voor verzekeraars.

Bijdrage 5**Dhr. Herder (gemeente Leeuwarden):**

- Vertelt dat Leeuwarden al twee jaar Amaryllis aan het opbouwen is.
- Stelt dat de 20% niet-zelfredzamen vaak een laag IQ hebben.
- Stelt dat er enorme verschillen zijn tussen de wijken.
- Concludeert dat 'iedereen is gelijk' niet opgaat.
- Vindt dat ongelijke gevallen op ongelijke wijze behandeld mogen worden.
- Stelt dat in sommige gevallen direct aanbellen bij twee maanden huurachterstand effectiever is dan respijt geven en mensen daarmee een geweldige schuld opbouwen.
- Stelt dat niemand frauderend persoonlijke zorg (helpen met douchen) aanvraagt dus zoiets kan zonder indicatie en procedures.
- Wil betere afspraken maken over verzorging en verpleging in plaats van heen en weer schuiven van geld en potjes.
- Wil aanwezig zijn waar dat nodig is, in een wijk, een school, of desnoods op de straat of in het bos.
- Wenst de term regisseur niet te gebruiken want een regisseur doet niets; wenst een hulpverlener of ondersteuner die iets kan.
- Stelt dat de burger die de weg kent zijn eigen weg kan volgen, maar de burger die al de loketten niet kan vinden, kan bij de sociaal werker terecht.
- Wil de tweede en eerste lijn verbinden aan elkaar.
- Stelt dat complexe problematiek met de drie vlakken te maken hebben: sociaal, somatisch, psychisch.
- Wijst dat verminderde inzet specialistische zorg de kosten drukt, en dat dergelijke baten straks door de gemeente gevoeld zullen worden.
- Wijst erop dat grote problematiek vaak begint bij de huis-tuin-en-keukenzaken.
- Stelt dat het maatschappelijke verdienmodel al begint bij het aanbellen bij een huis waar de gordijnen niet meer opengaan.
- Verduidelijkt dat Kern van Handen In Een nog niet zo eenvoudig was vanwege alle regels om dit regelarme plan heen.
- Vertelt dat soms wel met 32 huisartsen afspraken gemaakt moeten worden voor een wijk.
- Experimenteert met verbindingen, zoals extra budget voor huisartsen vanuit de verzekeraar beschikbaar stellen om ouderen te screenen en daarbij verplicht samen te werken met sociale wijkteams en wijkverpleegkundigen, om bijvoorbeeld vereenzaming te voorkomen.
- Stelt dat dit experimenteren Leeuwarden goed bevalt omdat zo snel duidelijk wordt wat wel en wat niet werkt.
- Denkt dat de lichtere jeugdzorg past bij de nieuwe invulling van de sociaal werker in de wijkteams.
- Wenst toe te werken naar één team maar begint, vooral in de dorpen, met ervaren mensen.
- Start met scholing voor de aankomende, jonge, sociale werker zonder praktijkervaring.
- Benadrukt de rol van sociale zaken en werk en inkomen in de teams.
- Stelt dat een financiële prikkel onontbeerlijk is.

Dhr. Gijbertsen (GroenLinks):

- Ziet dat Leeuwarden samenwerkingsverbanden zoekt en een weg zoekt tussen de verschillende belangen.

Dhr. Herder (gemeente Leeuwarden):

- Beamt dit en maant Groningen niet terug te schrikken en gewoon te beginnen en te experimenteren.
- Waarschuwt de dynamiek erin te houden en niet te snel te gaan institutionaliseren.

Dhr. Prummel (Stadspartij):

- Noemt het een holistische aanpak.
- Vraagt of de experimenten niet indruisen tegen de praktijk van de huisarts.
- Vraagt of het generaliseren van specialistische teams geen contradictio in terminis is.

Dhr. Herder (gemeente Leeuwarden):

- Beamt de holistische, mensgerichte aanpak.
- Is met de zorgverzekeraar in gesprek en behoudt de eigen keus maar houdt deze binnen een bepaalde wijk.
- Stelt dat crisisteams soms zelfde typen specialisten hebben.
- Verklaart dat Leeuwarden eerst de eerste lijn goed neer wil zetten.

Bijdrage 6**Dhr. Weggemans (gemeente Enschede):**

- Stelt dat ook Enschede terug wil naar de eenvoud, daarmee worstelt en ook al wat bereikt heeft.
- Noemt de sturing en toegang tot de zorg een worsteling.
- Noemt als leervoorbeeld een sociale wijkcoach die langzaamaan een voet aan de grond kreeg bij een gezin waar de politie niet eens meer naar binnen ging.
- Stelt dat de leden van de wijkteams gedetacheerd zijn en zich nog niet bekommeren om salaris en dergelijke.
- Waarschuwt de gemeente niet te snel in het wespennest van de organisatie te treden en een stapje terug te doen.
- Wilde het vrijwillig kader in de teams stoppen om in de eerste lijn te blijven.
- Stelt dat de wijkteams te snel toch weer bureaucratisch werden.
- Stelt dat de kantelingsgedachte zeer moeilijk is en óf van nature in mensen zit óf erg moeilijk aan te leren is.
- Denkt aan de dorpse schaal: de wijkagent, de huisarts in de wijk.
- Verklaart dat de budgettaire druk het veranderingsproces versnelt.
- Stelt dat er in de wijkteams niet gepraat wordt over fusies en cao's.
- Vertelt dat per 1 januari 2014 acht wijkteams zullen functioneren.
- Stelt dat de gemeente nog altijd de toegang zal regelen en het geld zal geven (model 1).
- Zou het liefst de Wmo anders noemen.
- Geeft de burger keuzevrijheid in de zorg; vindt dat de burger zelf kan beslissen wat het meest direct nodig is en wat betaalbaar is.
- Stelt dat een schoon huis niet omgerekend hoeft te worden in uren; het huis moet schoon.
- Stelt dat organisaties die goedkoper weten te werken het overschot aan budget voor innovatie kunnen gebruiken (prikkel).

Pauze

Slotdiscussie**Dhr. Van der Lans (publicist) :**

- Leidt de discussie en vat de vragen samen.
- Vraagt naar de rol van de gemeenteraad in Leeuwarden en Enschede.
- Vraagt naar het effect voor de gemeente zelf van het integrale werken.
- Vraagt naar de afbakening van de domeinen vooral in kleinere huisartspraktijken.
- Vraagt naar de arbeidsmarktparticipatiedienst (DWI) en de jeugddienst.
- Vraagt hoe het precies zit met de specialisten en generalisten.
- Vraagt of de gemeente dit allemaal moet organiseren zoals in Amsterdam of beter erbuiten kan blijven zoals Enschede waarschuwt.

Dhr. Weggemans (gemeente Enschede):

- Stelt dat de raad in Enschede de stap steunt en zelf het initiatief neemt te bezuinigen in een intensief traject.
- Stelt dat er geen politieke conflicten ontstonden.
- Stelt dat de raad vooral informatie zoekt in het veld.
- Stelt dat de raad, naast het college, zoekt naar de vormgeving: de wijze van sturing en toegang.
- Stelt dat de raad de besluiten neemt en dat het college informatie geeft zodat de raad ook besluiten kan nemen.

Dhr. Herder (gemeente Leeuwarden):

- Vertelt dat ook Leeuwarden de raad vanaf het begin meegenomen heeft en wel vanaf het coalitieakkoord.
- Stelt dat de raad ook op informerende bijeenkomsten in de buurten aanwezig was.
- Stelt dat er vooral op het terrein van jeugd aarzelingen ontstonden omdat men vreesde voor problemen en ook door politieke profilering vanwege de aanstaande verkiezingen.
- Verduidelijkt dat er soms wel kaders met compromissen vastgelegd worden.

Dhr. Martens

- Meent dat het duidelijk is dat de zorg goed geregeld moet worden.
- Meent dat de raad buiten het wat en hoe gelaten kan worden.

Dhr. Herder (gemeente Leeuwarden):

- Stelt dat dit aan de raad zelf is.

Dhr. Bruijnzeels (Jan van Es Instituut):

- Vraagt of de raad wel eens spreekt over de huisarts en de apotheek.
- Stelt dat deze zorgverleners belangrijk zijn voor de individuele mens.
- Meent dat de verbinding nadrukkelijk gezocht moet worden.

Mw. Bloemhoff :

- Hoort van inwoners dat het wel eens misgaat in de keuzevrijheid en betaalbaarheid.
- Vraagt hoe de raad geïnformeerd wordt en of raadsleden inderdaad besluiten op hoofdlijnen weten te nemen op basis van die informatie.

Dhr. Weggemans (gemeente Enschede):

- Heeft telkens de raad besluiten laten nemen.
- Stelt dat de raad een keer besloten heeft over de uitgangspunten zonder de toelichting te accepteren; ook in dat geval kon het college tenminste verder.
- Waarschuwt voor de politieke verkokering binnen de grotere fracties met al de woordvoerders voor diverse beleidsterreinen.
- Verklaart dat de gemeenteorganisatie drastisch gewijzigd wordt waarbij de uitvoering op afstand gehouden wordt.

Dhr. Prunmmel :

- Vraagt of de raad geïnformeerd is over financiële consequenties.

Dhr. Herder (gemeente Leeuwarden):

- Stelt dat aangegeven is uit te gaan van 25 tot 30% bezuinigingen.

Dhr. Weggemans (gemeente Enschede):

- Meent dat gezorgd moet worden voor een nieuw stelsel dat kosten in de hand kan houden, hoeveel de bezuiniging ook gaat worden.
- Stelt dat de raad moet besluiten over dat stelsel, los van het bedrag.

Dhr. Bruijnzeels (Jan van Es instituut):

- Geeft Jan van Es als voorbeeld van een huisartspraktijk met een wijkzuster en een maatschappelijk werker.
- Stelt dat deze drie functies telkens als de basiszorg genoemd worden.
- Stelt dat dit arrangement beter samen te stellen is in een verstedelijkt gebied dan in de regio.
- Meent dat het misgaat wanneer alle poppetjes verschillend aangestuurd worden.
- Stelt dat de voorzieningen fysiek bij elkaar moeten zijn met een cultuur waarin de mensen ook werkelijk samenwerken en naar elkaar toe gaan, want dit gaat niet vanzelf.

Dhr. Herder (gemeente Leeuwarden):

- Stelt dat organisatie en verbindingen leggen niet altijd even makkelijk is, de ene huisarts is de andere niet.

Dhr. Weggemans (gemeente Enschede):

- Weet dat de huisartsenpraktijken nogal divers zijn en wil een fysieke verbinding met het wijkteam aanbrengen, bijvoorbeeld een wijkteamlid dat een aantal dagen als maatschappelijk werker binnen de huisartspraktijk werkt.

Dhr. Herder (gemeente Leeuwarden):

- Stelt dat Leeuwarden in één wijk de wijkverpleegkundige bij de huisarts heeft gezet met een schakeling naar het sociale wijkteam en de huisarts, en dat dit uitstekend werkt.

Dhr. Bruijnzeels (Jan van Es Instituut):

- Waarschuwt dat de huisarts een ondernemer is en blijft.
- Waarschuwt tegen het maken van een blauwdruk voor de huisarts.

Dhr. Weggemans (gemeente Enschede):

- Stelt dat de huisarts naar de gehele GGZ indiceert en dan straks de gemeente de factuur nog stuurt.

Dhr. Van Yperen (Nederlands Jeugdinstituut):

- Licht toe dat de huisarts straks naar alle vormen van jeugdzorg mag verwijzen.
- Stelt dat de huisarts deel uitmaakt van een samenwerkingsverband en de burger straks snel de weg weet als de gemeente geen indicatie ziet.

Dhr. Herder (gemeente Leeuwarden):

- Spreekt met zorgverzekeraars en huisartsen om dit vorm te geven.

Dhr. Van Yperen (Nederlands Jeugdinstituut):

- Ziet dat de discussie over de wijkteams gaat over de vorm en de inrichting.
- Meent dat het beter is te kijken naar het doel van de wijkteams.
- Stelt dat een wijkteam gaat over het hele leven, van nul tot honderd.
- Verklaart dat alleen jeugdzorg te weinig is.
- Denkt dat jeugdzorg er wel past, maar dat veel ouders helemaal geen team nodig hebben en alleen een simpele vraag willen stellen of tip willen krijgen.
- Is het opgevallen dat in twee gevallen wijkteams multiprobleemgezinnen benaderd hebben zonder naar de voorgeschiedenis te kijken en zonder kennis en expertise te zoeken en in te zetten.
- Vindt dit onzorgvuldig.

Dhr. Weggemans (gemeente Enschede):

- Realiseert zich dit en heeft vanaf april deskundigen uitgenodigd in het team zitting te hebben.
- Onderstreept veiligheid voor opgroeiende kinderen te borgen en niet zomaar te experimenteren.

Dhr. Edzes (Rijksuniversiteit Groningen):

- Zegt dat werk en inkomen al sinds 2000 is gebudgetteerd.
- Stelt dat er doelgroepen zijn met een onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt en dat wijkgericht werken daar best een rol kan spelen.
- Stelt dat bij het verkrijgen van inkomen altijd een controletaak zit en dat deze taak zich slecht verhoudt tot de rol van hulpverlener.

Dhr. Herder (gemeente Leeuwarden):

- Vindt dat een deel van de mensen ook voor participatie of een sociaal inkomen bij een wijkteam terecht moet kunnen.
- Beseft dat dit ongelijkheid betekent maar kiest daar juist voor.
- Stelt dat anderen die zelfredzamer zijn beter een digitaal traject in kunnen gaan.

Do's en don'ts

Dhr. Weggemans (gemeente Enschede):

- Waarschuwt uit het institutionele denken te blijven.
- Raadt aan veel tijd en energie te steken in communicatie met de burgers.
- Raadt aan ook intern het accent te leggen op de kanteling en verandering van filosofie van de Wmo.

Dhr. Edzes (Rijksuniversiteit Groningen)

- Raadt aan lef te tonen en rebels te zijn.

Dhr. Herder (gemeente Leeuwarden):

- Raadt aan de juiste balans te vinden tussen innovatie en continuïteit, tussen loslaten en sturen.

Dhr. Bruijnzeels (Jan van Es Instituut):

- Raadt aan integraal te denken.
- Waarschuwt tegen institutionalisme.

Dhr. Van Yperen (Nederlands Jeugdinstituut):

- Waarschuwt dat alles heus niet in 2015 drastisch gewijzigd is omdat er een knop is omgezet.
- Raadt aan een gefaseerd beleid in te richten.
- Raadt aan op resultaat te letten, op cliëntniveau en stelselniveau.

De voorzitter:

- Dankt de sprekers, de raadsleden en geïnteresseerden op de publieke tribune en sluit de bijeenkomst.